ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS DĖL ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFESINIO ORIENTAVIMO MOKYMO 2020–2024 M. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE TVARKOS APRAŠO TVIRTINIMO

2020 m. sausio 31 d. Nr. DV-79
Alytus

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu ir atsižvelgdamas į Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-1090/A1-314 „Dėl Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 10 punktą,

t v i r t i n u Alytaus miesto savivaldybės profesinio orientavimo mokymo 2020–2024 m. bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašą (pridedama).

Šis įsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Administracijos direktorius Rolandas Juonys

PATVIRTINTA
Alytaus miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
2020 m. sausio 31 d.
įsakymu Nr. DV-79

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFESINIO ORIENTAVIMO MOKYMO 2020–2024 M. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus miesto savivaldybės profesinio orientavimo mokymo 2020–2024 m. bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo (toliau – aprašas) paskirtis – vykdant aktyvią profesinio orientavimo veiklą skatinti Alytaus jaunimo susidomėjimą regionui aktualiomis studijomis bei karjeros galimybėmis, tokiu būdu sukurti reikiamų krypčių ateities profesijų žmogiškųjų išteklių ugdymo pagrindą.

2. Aprašas parengtas atsižvelgiant į Alytaus regiono darbo rinkos situaciją, įvertinus darbuotojų pasiūlos ir paklausos tendencijas, Lietuvos ir užsienio kapitalo įmonių pateikiamus duomenis apie jiems aktualias darbuotojų profesijas.

3. Rengiant aprašą atsižvelgta į Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius švietimo sistemos veiklą ir švietimo institucijų atsakomybę, teisės aktus, reglamentuojančius švietimo, socialinių paslaugų teikimą, vietos savivaldos funkcijas ir valstybės / savivaldybės viešųjų finansų panaudojimo bei Nacionalinio lygio profesinio orientavimo sritį reglamentuojančius dokumentus: Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 5, 8, 16 dalis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą; Valstybinę švietimo 2013–2022 metų strategiją, Profesinio orientavimo strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrų 2003 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-1635/A1-180; Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrų 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-1090/A1-314.

4. Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme numatytas savivaldybių savarankiškąsias funkcijas, savivaldybė dalyvauja sprendžiant gyventojų užimtumo ir kvalifikacijos įgijimo klausimus, todėl ji privalo aktyviai domėtis ir rūpintis jaunimo profesiniu orientavimu bei skatinti rinktis regione aktualias ir paklausias profesijas, tokiu būdu užtikrindama regiono jaunimo užimtumą bei sudarydama sąlygas kvalifikuotiems specialistams gyventi ir dirbti regione. Tuo mažinamas nedarbo lygis dėl geresnio profesijų paklausos ir pasiūlos pasiskirstymo. Aprašu siekiama numatyti galimybę savivaldybės lygmens įstaigoms ir organizacijoms rūpintis tikslingu / kryptingu profesiniu orientavimu Alytaus miesto savivaldybėje.

5. Mokinių profesinio kelio stebėsenos sistema atitiks Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – BDAR) reikalavimus.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Karjeros specialistas** – asmuo, teikiantis profesinio informavimo ir konsultavimo, ugdymo karjerai paslaugas.

6.2. **STEAM** – santrumpa žymi gamtos mokslų (angl. – *Science*), technologijų (angl. – *Technology*), inžinerijos (angl. – *Engineering*), meno / dizaino (angl. – *Art*) ir matematikos (angl. – *Mathematics*) sritis.

6.3. **Profesinis orientavimas** – procesas, aprėpiantis ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas.

II SKYRIUS
ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

7. Sparčiai keičiantis darbo rinkai, žmonės priversti vytis technologinius pokyčius, tai sukelia iššūkių renkantis karjeros kelią. Lietuvoje nėra įgyjamos kvalifikacijos ir darbo rinkos poreikių atitikties, pavyzdžiui, net 53 % kolegijų ir 32 % universitetų absolventų dirba aukštos kvalifikacijos nereikalaujantį darbą[1].

8. Nepaisant akivaizdžių darbo rinkos tendencijų, tik 22 % Lietuvos studentų universitetuose renkasi STEAM specialybes, 46 % – socialinių mokslų studijas, o profesinėse mokyklose pirmauja specialybės, orientuotos į paslaugų sektorių. Tiksliuosius mokslus renkasi vis mažiau mokinių, fizikos bei informacinių technologijų egzaminus renkasi laikyti tik 7 proc. visų Lietuvos abiturientų.

9. Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno / dizaino ir matematikos (toliau – STEAM) dalykų skatinimo problema prasideda jau mokykloje: pagal tarptautinius rodiklius, Lietuvos moksleivių STEAM pasiekimai gerokai prastesni nei pasaulio valstybių vidurkis. Viena iš priežasčių yra daugiau teorinis tiksliųjų ir gamtos dalykų mokymas, trūksta praktiškumo bei supratimo, kaip šios žinios gali būti pritaikomos kasdieniame gyvenime arba profesinėje veikloje. Mažas stojančiųjų į inžinerines profesijas skaičius lemia šių specialybių darbuotojų poreikio augimą rinkoje. Europos Komisijos duomenimis, 2020 m. numatoma 16 mln. laisvų darbo vietų STEAM specialistams.

10. Nors ir susiduriama su darbo jėgos trūkumu, Lietuvoje nėra suteikiamos tinkamos profesinio orientavimo paslaugos. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro atliekamos stebėsenos duomenimis, dauguma Lietuvos bendrojo ugdymo ir profesinių mokyklų neturi galimybės kokybiškai suteikti profesinio orientavimo paslaugų jose besimokantiems moksleiviams. Visose Alytaus miesto savivaldybės progimnazijose, gimnazijose įsteigti profesijos patarėjo etatai, šiai pareigybei progimnazijose vidutiniškai tenka 0,25 etato, gimnazijose skirta po 1 etatą.

11. Alytaus užimtumo tarnybos duomenimis, pramonė yra vienintelis sektorius, kuriame laisvų darbo vietų skaičius nuosekliai didėja. 2018 m. pabaigoje šis sektorius turėjo maždaug 3,5 tūkst. laisvų darbo vietų, nepaisant to, kad vidutinis atlyginimas gamybos sektoriuje augo 43 proc.[2]

12. Atsižvelgiant į esamą verslo įmonių poreikį bei prognozuojant potencialias investicijas, vertinama, kad inžinerinei pramonei rengiamų specialistų poreikis 4,9 karto didesnis už dabartinę pasiūlą. Net 82 % inžinerinės pramonės įmonių susiduria su specialistų trūkumu.[3] Dėl demografinių problemų – emigracijos ir visuomenės senėjimo, atlyginimų skirtumų su kitomis ES valstybėmis bei dėl į darbdavių poreikius neorientuotos švietimo politikos darbo jėgos trūkumas Lietuvoje yra didelis ir ateityje didės.

13. Siekiant Alytaus regione turėti klestinčią ir gyvybingą ekonomiką, būtinas strateginis požiūris, stipri profesinio orientavimo programa, kuri ne tik padėtų atliepti rinkos poreikius, bet ir užtikrintų jaunimo neišvykimą iš regiono. Taip bus suformuotas darbui patrauklios aplinkos įvaizdis su geromis karjeros galimybėmis.

III SKYRIUS
APRAŠO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

14. Aprašo tikslas – aktyviomis profesinio orientavimo priemonėmis skatinti mokyklas įtraukti mokinius ir jų tėvus į karjeros planavimo veiklą, sustiprinti mokinių orientaciją į tiksliuosius mokslus – tuo sukurti STEAM sričių studijuojančių asmenų skaičiaus padidėjimo

[1] MOSTA (Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras), 2017.
[2] Užimtumo tarnyba, 2018.
[3] LINPRA (Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija) duomenys, 2018

prielaidas, patenkinti verslo įmonių darbuotojų lūkesčius, įtraukti socialinius partnerius, padėti jaunuoliams sąmoningai rinktis švietimo ir užimtumo galimybes.

15. Aprašo uždaviniai:

15.1. sukurti kryptingo ir kokybiško profesinio orientavimo paslaugų teikimo bazę;

15.2. aktyviai prisidėti prie STEAM krypčių mokslų populiarinimo bei moksleivių STEAM įgūdžių gerinimo;

15.3. vykdyti aktyvius profesinio orientavimo (profesinis konsultavimo, profesinio informavimo, profesinio veiklinimo) veiksmus, siekiant populiarinti regionui aktualias profesijas / specialybes;

15.4. bendradarbiaujant su Užimtumo tarnyba ir Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, tęsti karjero centro „Karjeras“ veiklą.

IV SKYRIUS
APRAŠO ĮGYVENDINIMAS

16. Aprašo įgyvendinimo laikotarpis – 2020–2024 metai.

17. Aprašo įgyvendinimo priemonių planas pridedamas.

V SKYRIUS
APRAŠO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI IR RODIKLIAI

18. Numatomi tokie aprašo įgyvendinimo rezultatai:

18.1. dėl tinkamo profesijų paklausos ir pasiūlos pasiskirstymo Alytaus miesto savivaldybėje bus sumažintas nedarbo lygis;

18.2. padidėjęs mokinių, stojančių į STEAM srities studijas, skaičius;

18.3. Alytaus miesto savivaldybės žmogiškasis potencialas kaip galima geriau atitiks verslo poreikius, bus išugdoma daugiau IT ir inžinerijos sričių specialistų, tai leis sėkmingiau konkuruoti dėl Lietuvos ir užsienio kapitalo investicijų;

18.4. pagerės Alytaus miesto savivaldybės įvaizdis, patrauklumas investicijoms ir konkurencingumas;

18.5. bus efektyviau vykdomas profesinis orientavimas Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose.

19. Aprašo siekiamų rezultatų vertinimo rodikliai:

19.1. sukurta mokinių karjeros planavimo bei profesinio kelio stebėsenos sistema;

19.2. mokiniai įtraukti į profesinio orientavimo veiklą:

19.2.1. 75 % 15–19 m. amžiaus mokinių turi karjeros planus;

19.2.2. 60 % Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių dalyvauja STEAM projektuose, lanko būrelius;

19.2.3. 50 % Alytaus miesto savivaldybės gimnazijų dalyvauja Ateities inžinierių programoje.

20. Alytaus miesto savivaldybėje bus įgyvendinta profesinio orientavimo veikla:

20.1. įgyvendinta 6–10 m. amžiaus mokinių profesinio orientavimo veikla: 265 pažintiniai vizitai įmonėse, 115 profesinio orientavimo renginių;

20.2. įgyvendinta 11–13 m. amžiaus mokinių profesinio orientavimo veikla: 270 pažintinių vizitų mokiniams įmonėse, 415 profesinio orientavimo renginių;

20.3. įgyvendinta 14–19 m. amžiaus mokinių profesinio orientavimo veikla: 750 pažintinių vizitų mokiniams įmonėse, 440 profesinio orientavimo renginių.

21. 25 % Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų, prisijungusių prie STEAM mokyklų tinklo ar kitų šios srities iniciatyvų.

22. 75 % Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų, įsirengusių STEAM klases ir laboratorijas.

VI SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Aprašo įgyvendinimą koordinuoja Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius.

24. Aprašo vykdytojai yra Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“ ir Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos.

_____

Alytaus miesto savivaldybės
profesinio orientavimo mokymo
2020–2024 m. bendrojo ugdymo
mokyklose tvarkos aprašo
priedas

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFESINIO ORIENTAVIMO MOKYMO 2020–2024 BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE TVARKOS APRAŠO ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

I Uždavinys. Sukurti tinkamą kryptingo ir kokybiško profesinio orientavimo paslaugų teikimo bazę		
Priemonės	Vykdymo laikotarpis	Vykdytojai / atsakingos institucijos
1.1. Mokyklų profesinio orientavimo metiniai veiklos planai (kiekvienais metais)	2020–2024	Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos (toliau – bendrojo ugdymo mokyklos)
1.2. Mokinių karjeros planavimo ir profesinio kelio stebėsenos sistema	2020–2024	Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius (toliau – Švietimo ir sporto skyrius)
1.3. Profesinio orientavimo veiklos rodikliai: 1.3.1. gerosios praktikos analizės panaudojimas ir pritaikymas; 1.3.2. mokiniams suteikti grupines ir individualias profesinio orientavimo paslaugas 1.3.3. suteikti psichologo konsultacijas profesinio orientavimo klausimais	 2020–2024 2020-2021 2020–2024	 Švietimo ir sporto skyrius, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“ Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“ Bendrojo ugdymo mokyklos psichologas, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“, Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba
1.4. Informacijos apie regionui aktualias darbo rinkai specialybes bei trūkstamus specialistus sklaida mokyklose ir regiono karjeros centre:	2020-2024	Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“, bendrojo ugdymo mokyklos

1.5. Tyrimai ir prognozės, kokių specialistų regionui reikės artimiausioje ateityje (IL, STRATA, LINPRA, INFOBALT, Užimtumo tarnyba ir kt. šaltiniai): 1.5.1. Užimtumo tarnybos paklausių / nepaklausių regiono profesijų barometro pristatymas	2020-2021	Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“
1.6. Ugdymo karjerai programos integravimas atskirų mokomųjų dalykų / modulių pamokose	2020–2024	Bendrojo ugdymo mokyklos
II Uždavinys. Aktyviai prisidėti prie STEAM krypčių mokslų populiarinimo ir moksleivių STEAM įgūdžių gerinimo		
2.1. Mokyklų skatinimas jungtis prie STEAM mokyklų tinklo ir kitos Nacionalinio ugdymo centro vykdomos profesinio orientavimo iniciatyvos	2020–2024	
2.2. Jaunųjų chemikų ir jaunųjų matematikų mokyklų, ekonomikos ir verslumo akademijos bei FAB-LAB laboratorijos finansavimas (šiose įstaigose dirbančių mokytojų darbo užmokestis, atvykstančių iš aukštųjų mokyklų dėstytojų honorarų apmokėjimas ir laboratorijų priemonių įsigijimas)	2020–2024	Alytaus miesto savivaldybės administracija
2.3. Premijos 14–19 m. jaunimui: už gerą mokymąsi, už savanorystę, aktyvią visuomeninę veiklą ir už kūrybiškumą	2020–2024	Alytaus miesto savivaldybės administracija
2.4. Neformaliojo vaikų švietimo ugdymo lėšų skatinimas STEAM profilio būreliams panaudoti	2020–2024	Švietimo ir sporto skyrius
2.5. Technologijų pamokos netradicinėse erdvėse	2020–2024	Švietimo ir sporto skyrius, bendrojo ugdymo mokyklos
III Uždavinys. Vykdyti aktyvius profesinio orientavimo veiksmus, siekiant populiarinti regionui aktualias profesijas / specialybes		
3.1. Galimybių sudarymas vyresniųjų klasių mokiniams stebėti tam tikros srities profesionalą bei atlikti ankstyvąją praktiką („Šešėliavimo“ diena ir projektas „Pasimatuoti profesiją“):	2020–2024	Švietimo ir sporto skyrius, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“
3.1.1. 8–10 klasių ir I–IV gimnazijos klasių mokinių vienos dienos pažintiniai vizitai;		Bendrojo ugdymo mokyklos, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“
3.1.3. aktyvus moksleivių įtraukimas į ankstyvąją praktiką		Alytus regiono karjeros centras

gamybos įmonėse; 3.1.4. susitikimų su savo srities profesionalais (jaunimo mėgstami, žinomi žmonės) organizavimas		„Karjeras“ Bendrojo ugdymo mokyklos, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“
3.2. Mokinių tėvų įtraukimas / edukacijos, siekiant jiems parodyti galimą vaikų karjeros perspektyvą	2020–2024	Bendrojo lavinimo mokyklos
3.3. Susitikimai su karjeros specialistais mokyklose ir regiono karjeros centre	2020–2021	Bendrojo lavinimo mokyklos, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“
3.4. Įmonių ir karjeros galimybių pristatymai	2020–2024	Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“, bendrojo ugdymo mokyklos, Alytaus kolegija
3.5. Tikslinės išvykos į pramonės inžinerijos, IT sektoriaus įmones, susietos su atitinkamų sričių studijų programomis	2020–2024	Švietimo ir sporto skyrius, bendrojo ugdymo mokyklos, Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“
3.6. Karjeros specialistų / mokytojų kompetencijos kėlimas	2020–2024	Švietimo ir sporto skyrius, Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba
3.7. Psichologiniai aspektai, kaip teikti profesinio orientavimo paslaugas	2020–2024	Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba
3.8. Karjeros specialistų / mokytojų vizitų į pramonės įmones organizavimas	2020–2024	Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“, bendrojo ugdymo mokyklos
3.9. Motyvuoti darbdavius vasaros atostogų metu į laisvas darbo vietas priimti mokinius nuo 16 metų.		
3.10. Laisvų darbo vietų mokiniams vasaros atostogų metu viešinimas	2020–2021	Alytaus regiono karjeros centras „Karjeras“

_____